

afbeelding 3

Heeft u een probleem met de overheid? De ... staat voor u klaar.

bron: *Arnhemse Koerier* van 5 december 2018

- 1p 22 Bekijk afbeelding 3 en lees de zin onder de afbeelding.
Wat moet er op de puntjes onder afbeelding 3 worden ingevuld?
- A Hoge Raad
 - B minister-president
 - C Nationale ombudsman
 - D politie

tekst 13

In het regeerakkoord is afgesproken dat de gezondheid van de Nederlander bevorderd moet worden door middel van een Nationaal Preventieakkoord. Het akkoord is erop gericht roken, overgewicht en problematisch drinken aan te pakken.

naar: www.nu.nl van 23 november 2018

Lees tekst 13.

- 1p 23 Wie hebben in het regeerakkoord afgesproken dat de gezondheid van de Nederlander bevorderd moet worden?
- A de coalitiepartijen
 - B de leden van de Eerste Kamer
 - C de minister-president en de koning
 - D de oppositiepartijen
- 1p 24 In 2019 vonden er verkiezingen voor de Provinciale Staten plaats. Waarom zijn de verkiezingen voor de Provinciale Staten van belang voor de landelijke politiek?
- De leden van de Provinciale Staten kiezen
- A de fractieleiders in de Eerste Kamer.
 - B de leden van de coalitiepartijen.
 - C de leden van de Eerste Kamer.
 - D de ministers in de Tweede Kamer.
 - E de ministers in het nieuwe kabinet.

tekst 14

Artsen willen invoering helmplicht voor snorfietzers

Artsen uit verschillende ziekenhuizen willen dat snorfietzers worden verplicht een helm te dragen. 130 artsen onder aanvoering van een neuroloog, een spoedarts en een internist van het Universitair Medisch Centrum Groningen pleiten hiervoor. Morgen bieden ze de Tweede Kamercommissie voor Infrastructuur en Waterstaat een brief hierover aan.

naar: www.nos.nl van 10 december 2018

- 1p 25 Het politieke besluitvormingsproces verloopt in een aantal fasen. Welke fase is te herkennen in tekst 14?
- A fase 1: uiten van wensen en erkennen van wensen als politieke problemen
 - B fase 2: vergelijken of afwegen van politieke problemen
 - C fase 3: beslissen over politieke problemen
 - D fase 4: uitvoeren van besluiten
- 2p 26 De artsen uit tekst 14 kunnen gezien worden als een pressiegroep. Een kenmerk van belangengroepen of pressiegroepen is dat ze bepaalde belangen nastreven.
- Noem een **ander** kenmerk van belangengroepen of pressiegroepen en leg uit dat de artsen uit tekst 14 daaraan voldoen.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- Kenmerk: ...
- De artsen uit tekst 14 voldoen hieraan, want ...

tekst 15

Kamer wil helmplicht voor snorfietzers

De Tweede Kamer wil een helmplicht voor snorfietzers. Een meerderheid is het eens met de brief van 130 artsen dat een helm voor deze groep de verkeersveiligheid vergroot en vindt een helmplicht wenselijk.

Regeringspartij VVD en oppositiepartij PVV zijn tegen een verplichting. Zij willen het aan de snorfietser overlaten of hij of zij een helm opzet.

naar: www.nos.nl van 11 december 2018

- 1p 27 In tekst 15 staat dat de VVD tegen een helmplicht is. Welk uitgangspunt van de politieke stroming waartoe de VVD behoort, herken je in tekst 15?
- A gelijkheid
 - B gespreide verantwoordelijkheid
 - C individuele vrijheid
 - D particulier initiatief

tekst 16

Vorig jaar nam de Tweede Kamer een motie aan van het CDA, waarin werd gevraagd om een helmplicht voor snorfietzers. De minister wil die wens uitvoeren, maar zorgvuldigheid kost tijd, is haar boodschap.

naar: www.nos.nl van 18 februari 2019

Lees tekst 16.

- 1p 28 Welke taak van het parlement heeft de Tweede Kamer uitgevoerd?
- A de controlerende taak
 - B de uitvoerende taak
 - C de wetgevende taak

tekst 17

Op woensdag 20 maart zijn er verkiezingen. U kunt dan kiezen voor

Dit bestuursorgaan regelt veel, bijvoorbeeld:

- waar woningen, wegen en natuurgebieden komen,
- dat er gezond zwemwater in meren en plassen is,
- dat er streekbussen rijden tussen gemeenten.

naar: www.heumen.nl van 15 maart 2019

- 1p 29 Op de puntjes in tekst 17 moet een bestuursorgaan worden ingevuld waarvoor verkiezingen worden gehouden.
→ Wat moet er op de puntjes in tekst 17 worden ingevuld?

tekst 18

Mogen kiezers kinderen meenemen in het stembokje?

In principe niet, omdat er maar één persoon tegelijk in een stembokje mag. Als duidelijk is dat van enige beïnvloeding van een kiezer absoluut geen sprake kan zijn, bijvoorbeeld een ouder met een kind van 3 jaar, kan deze kiezer toestemming hiervoor vragen aan de voorzitter van het stembureau.

naar: www.kiesraad.nl van 20 maart 2019

Lees tekst 18.

- 1p 30 Een parlementaire democratie heeft verschillende kenmerken. In verband met welk kenmerk van een parlementaire democratie mogen kiezers in principe geen kinderen meenemen in het stembokje?
- A Er is een machtenscheiding.
 - B Er is een scheiding van kerk en staat.
 - C Er zijn geheime verkiezingen.

tekst 19

Groot deel oppositie komt met wetsvoorstel tegen excessieve¹⁾ bankiersbeloningen

Zeven oppositiepartijen hebben samen een wetsvoorstel ingediend dat ervoor moet zorgen dat de bankiersbeloningen lager worden. GroenLinks, PVV, SP, PvdA, Partij voor de Dieren, 50Plus en Denk vinden dat grote banken bij een salarisverhoging toestemming moeten vragen aan de minister van Financiën.

noot 1 excessief = veel te ver gaande, overdreven

naar: www.nos.nl van 15 maart 2018

Lees tekst 19.

- 1p 31 Van welk recht hebben de oppositiepartijen gebruikgemaakt?
- A van het budgetrecht
 - B van het recht van amendement
 - C van het recht van initiatief
 - D van het recht van interpellatie
- 1p 32 In tekst 19 is te lezen dat van één bepaalde politieke stroming alle partijen die in de Tweede Kamer zitten, vinden dat grote banken bij een salarisverhoging toestemming moeten vragen aan de minister van Financiën.
- Welke politieke stroming is dat?
- A de christendemocratische stroming
 - B de liberale stroming
 - C de sociaaldemocratische stroming

tekst 20

De ... gaat na welke partijen met elkaar een nieuw kabinet kunnen en willen vormen en welke problemen daarbij overwonnen moeten worden.

bron: www.tweedekamer.nl van 19 februari 2019

- 1p 33 Tekst 20 gaat over taken die uitgevoerd worden na de verkiezingen. Welk woord moet op de puntjes in tekst 20 worden ingevuld?
- A formateur
 - B informateur
 - C koning
 - D minister-president

tekst 21

Ministerie handelde 'onbehoorlijk' bij onderzoeken naar drugs

Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft een aantal keer 'onbehoorlijk' gehandeld door zich te bemoeien met wetenschappelijke drugsonderzoeken. Dat concludeert een van de commissies die onderzoek doen naar deze kwestie.

De kwestie kwam eind vorig jaar aan het licht toen het tv-programma Nieuwsuur geheim gehouden rapporten en tientallen vertrouwelijke e-mails van het ministerie onthulde.

naar: www.nos.nl van 31 oktober 2018

Lees tekst 21.

- 2p 34 De massamedia vervullen verschillende functies voor de democratische besluitvorming, bijvoorbeeld de meningsvormende functie.
→ Welke **twee andere** functies van de massamedia voor de democratische besluitvorming heeft het tv-programma Nieuwsuur vervuld?

tekst 22

Naar de supermarkt met Carla Dik-Faber

Gezond eten dat tegelijk goed is voor het milieu. Vast een prijzige boel, denken veel mensen. "Nee hoor", zegt Carla Dik-Faber, Tweede Kamerlid voor de ChristenUnie. "Ga maar eens met mij mee boodschappen doen."

Het Kamerlid is blij dat de gemiddelde Nederlander steeds meer nadenkt over voedselkeuzes. Geldt dat ook voor christenen? Ze denkt even na. "Vergeleken met een aantal jaren geleden is er zeker iets veranderd. Voor veel mensen is het belangrijk om goed met de aarde om te gaan. Ik vind dat juist christenen zich moeten afvragen wat God van hen wil in de dagelijkse zorg voor de schepping. Het is een Bijbelse opdracht om de aarde niet uit te putten, zodat we die kunnen doorgeven aan volgende generaties."

naar: www.rd.nl van 26 juli 2018

- 1p 35 Welk uitgangspunt van de christendemocratische stroming is te herkennen in tekst 22?
- A harmonie
 - B rentmeesterschap
 - C solidariteit
 - D verantwoordelijke samenleving

tekst 23

Elke vijf jaar worden er verkiezingen gehouden voor Er zijn ongeveer 375 miljoen mensen die mogen stemmen.

bron: www.prodemos.nl van 5 april 2019

- 1p 36 Tekst 23 gaat over verkiezingen waarvoor Nederlandse burgers van 18 jaar en ouder mogen stemmen.
→ Wat moet op de puntjes in tekst 23 worden ingevuld?
- 2p 37 Hieronder staan vier politieke stromingen (a, b, c, d) en vier kenmerken of uitgangspunten die elk passen bij één van deze stromingen.

politieke stroming	kenmerk of uitgangspunt
a christendemocratische	1 duurzaam en milieuvriendelijk produceren
b ecologische	2 gespreide verantwoordelijkheid bij de inrichting van de samenleving
c rechts-extremistische	3 naar vermindering van bestaande ongelijkheid in de wereld streven
d sociaaldemocratische	4 ongelijkwaardigheid met betrekking tot ras

→ Welk kenmerk of uitgangspunt hoort bij welke politieke stroming?

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan met het juiste cijfer.

a = ...

b = ...

c = ...

d = ...

tekst 24

Invallen van politie bij journalisten

De Australische oppositie roept op tot het houden van een parlementair onderzoek naar de staat van de ... , na invallen van de politie bij een journalist en bij de publieke omroep. De autoriteiten probeerden zo te achterhalen wie overheidsinformatie had gelekt.

naar: www.volkskrant.nl van 12 juni 2019

- 1p 38 Op de puntjes in tekst 24 is een grondrecht weggelaten.
→ Welk grondrecht is dit?

tekst 25

Tim Hofman overhandigt kwart miljoen handtekeningen aan Tweede Kamer

Tim Hofman heeft dinsdagmiddag zijn petitie voor een ruimer kinderpardon aangeboden aan de Tweede Kamer. Hofman kreeg ook nog even spreektijd in de Tweede Kamer. Hofman maakte onlangs de documentaire Terug Naar Je Eige Land, waarna hij een initiatief begon om meer dan vierhonderd vluchtelingenkinderen die al langer dan vijf jaar in Nederland leven, hier te laten blijven. Zijn doel om 40.000 handtekeningen op te halen, had Hofman al in een paar uur bereikt.

naar: www.nu.nl van 11 december 2018

Lees tekst 25.

- 2p 39 Burgers hebben verschillende mogelijkheden om de politieke besluitvorming te beïnvloeden. Uit tekst 25 blijkt dat Tim Hofman gebruik heeft gemaakt van enkele mogelijkheden om de politieke besluitvorming te beïnvloeden.
→ Noem nog **twee andere** mogelijkheden die Tim Hofman heeft om de politieke besluitvorming over een ruimer kinderpardon te beïnvloeden.
- 2p 40 Hieronder staan vier beweringen over Koning Willem-Alexander.
- 1 Hij bepaalt welke partijen samen de regering gaan vormen.
 - 2 Hij moet zich aan de Grondwet houden.
 - 3 Hij is lid van het kabinet.
 - 4 Hij is staatshoofd van Nederland.
- Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul juist of onjuist in.
- 1 = ...
2 = ...
3 = ...
4 = ...

tekst 26

Vingerafdrukken in paspoort

... presenteerde op 17 april 2018 een voorstel voor nieuwe paspoorten en identiteitskaarten waarop gegevens van gezichtskenmerken en vingerafdrukken opgeslagen moeten worden. Het doel is om terrorisme en misdaad tegen te gaan bij het vrije reizen binnen de EU.

naar: www.privacybarometer.nl van 17 augustus 2018

- 1p 41 Wat moet er op de puntjes aan het begin van tekst 26 worden ingevuld?
- A De Europese Commissie
 - B De Raad van Ministers
 - C Het Europees Parlement

afbeelding 4

bron: www.schooltv.nl van 6 maart 2014

- 1p 42 Welke bestuurslaag is te herkennen in afbeelding 4?
- A de gemeente
 - B de provincie
 - C Europa
 - D het rijk

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.